

УДК 351:316.77

DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.24-29>

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

INFORMATION AND COMMUNICATION MECHANISMS IN PUBLIC ADMINISTRATION

Хім М.К.

асистент кафедри адміністративного та фінансового менеджменту,
Національний університет «Львівська політехніка»

Корецька Т.М.

студентка,
Національний університет «Львівська політехніка»

Khim Mariia

assistant of Administrative
and Financial Management Department,
Lviv Polytechnic National University

Koretska Tetyana

Student of Administrative and Financial Management Department,
Lviv Polytechnic National University

У статті досліджено сучасні інформаційно-комунікаційні механізми в державному управлінні, що зумовлено кардинальними змінами в усіх сферах суспільного життя в державі. Сьогодні в Україні одним із важливих завдань є вибір форм та методів взаємодії засобів масової інформації та органів публічного управління, що стане основою для налагодження комунікації між державою та громадянськістю, підвищить рівень поінформованості людей про діяльність органів влади та рівень захисту державного інформаційного простору від зовнішніх утручань. Дано визначення понять «інформаційно-комунікаційні технології» та «засоби масової інформації» в державному управлінні. Подано рейтинг найпоширеніших серед населення України засобів масової інформації та охарактеризовано значення їх взаємодії з державною владою з визначенням основних методів та форм цієї взаємодії. Окреслено основні проблеми та суперечності в інформаційно-комунікаційній взаємодії влади та суспільства, надано рекомендації щодо її вдосконалення та розвитку інформаційно-комунікаційного простору України у цілому.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні механізми, засоби масової інформації, мас-медіа, публічне управління, влада, інформаційний простір, взаємодія, комунікації, інформування.

В статье исследованы современные информационно-коммуникационные механизмы в государственном управлении, что обусловлено кардинальными изменениями во всех сферах общественной жизни в государстве. Сегодня в Украине одной из важных задач является выбор форм и методов взаимодействия средств массовой информации и органов публичного управления, что станет основой для налаживания коммуникации между государством и обществом, повысит уровень осведомленности людей о деятельности органов власти и уровень защиты государственного информационного пространства от внешнего влияния. Дано определение понятий «информационно-коммуникационные технологии» и «средства массовой информации» в государственном управлении. Подан рейтинг самых распространенных среди населения Украины средств массовой информации и охарактеризовано значение их взаимодействия с государственной властью с определением основных методов и форм этого взаимодействия. Определены основные проблемы и противоречия в информационно-коммуникационном взаимодействии власти и общества, даны рекомендации по его совершенствованию и развитию информационно-коммуникационного пространства Украины в целом.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные механизмы, средства массовой информации, масс-медиа, публичное управление, власть, информационное пространство, взаимодействие, коммуникации, информирование.

The article covers the role and place of the means mass media in the socio-political structure of society and the conditions under which they can serve as influential factor of democratic and administrative development of modern Ukraine. The authors explores modern information and communication mechanisms in public administration, which is caused by dramatic changes in all spheres of public life in the state. Choosing the main forms and methods of interaction between the media and public authorities is one of the most important tasks today in Ukraine. It will become the basis for establishing communication between the state and the public, increase the level of people's awareness of the authorities' activities and increase the level of protection of the state information space from external interferences. The definitions of the terms "information and communication technologies" and "mass media" in public administration are given. The rating of the most widespread media in Ukraine is presented. The importance of their interaction with the state power is described and the definition of the main mechanisms, methods structures and forms of this interaction are given. As Ukraine is in a state of information warfare, the need to improve the mechanisms of state regulation of mass media activities for the information security of the state comes to the fore. The main problems and contradictions in the information and communication interaction of the authorities and society are outlined. The practice of forming elements of public authorities' information support in Ukraine has a number of serious shortcomings related to the general theoretical complexity of the tasks set and the inconsistency of the structures, forms, methods and mechanisms of field management. The recommendations on its improvement and development of the information and communication space of Ukraine are given. Ways to improve the modern system of information support in public administration are proposed. It will make possible to increase the efficiency of the functioning of public authorities and reduce the time spent on work.

Key words: information and communication mechanisms, mass media, mass media, public administration, power, information space, interaction, communications, information.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Демократичний розвиток високорозвинених промислових країн здійснюється за рахунок створення і реалізації інформаційно-комунікаційних технологій у різних галузях господарювання. Упровадження інноваційних технологій у всіх сферах розвитку суспільства, а особливо в галузі державного управління, вимагає нових сучасних методів комунікації. Прихід нової державної влади зумовив зміни майже в усіх сферах життя, а свідоме громадянське суспільство хоче бути поінформованим про кожну таку зміну, тому великого значення набуває інформаційно-комунікаційний чинник, котрий прямо впливає на рівень довіри населення до чиновників. Без цього важко уявити економічний, соціальний, правовий чи будь-який інший напрям розвитку країни.

Якщо держава не змінить системи впливу та взаємодії в трикутнику «влада – громадянськість – засоби масової інформації» відповідно до вимог сьогодення, почавши використовувати новітні технології та інструменти комунікації на благо такої взаємодії, її розвиток буде суттєво затримуватися. А це шкодитиме не тільки відносинам між різними суспільними групами, ЗМІ та державними інститутами – держава може стати об'єктом утручання з боку інших, більш розвинених інформаційно-технологічних країн.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. У статті проаналізовано результати практичних досліджень українських і зарубіжних авторів. Проблемою взаємодії органів публічної влади з громадянськістю в системі державного управління займалися такі вчені, як М.Ю. Дітковська [1], М.Т. Дзюба [2], І.М. Ібрагімова [3], Г.Г. Швачич, В.В. Толстой,

Л.М. Петречук, Ю.С. Іващенко, О. Радченко [4], М. Лашкіна [5], Г. Почепцов [6; 13] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Незважаючи на велику кількість досліджень даної теми, швидкі зміни вимагають постійного оновлення набутих раніше знань і пошуку нових інноваційних підходів для вирішення проблем та суперечностей в інформаційно-комунікаційній взаємодії влади та суспільства. Поза увагою також залишаються питання політичного маніпулювання через ЗМІ та можливі способи протистояння цьому явищу.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою статті є дослідження сучасних інформаційно-комунікаційних механізмів у публічному управлінні, оцінка сучасних засобів масової інформації, їх взаємодії один з одним та вплив на органи державної влади і населення; розроблення новітніх підходів до вдосконалення механізмів інформаційного забезпечення діяльності органів публічної влади; виявлення основних проблем та суперечностей у процесі інформаційно-комунікаційної взаємодії влади та суспільства, а також надання рекомендацій щодо її вдосконалення та розвитку інформаційно-комунікаційного простору України у цілому.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Трансформація індустріального суспільства в інформаційно-комунікативне супроводжується не лише стрімким кількісним і якісним перетворенням інформаційної сфери, а й виникненням і розвитком нового типу комунікативних структур та процесів у всіх сферах життєдіяльності суспільства. Також глибоко переосмислюються комунікативна природа соціальної реальності, зміни у соціально-комунікативній сфері, місце і роль комунікацій у розвитку суспільства.

Сьогодні Україна як демократична, правова держава, що активно реалізує західноєвропейський вектор зовнішньої політики та прагне інтегруватися у глобальний інформаційний простір, дотримується визнаних європейських стандартів інформаційної діяльності органів державної влади, демократичних принципів їхнього функціонування в глобальному інформаційному просторі. Фаховий підхід до формування й реалізації інформаційної стратегії є умовою ефективності та результативності функціонування органів державної влади, забезпечення стабільності політичної системи й утвердження держави як повноправного суб'єкта міжнародних відносин та інформаційних взаємодій у глобальному інформаційному просторі.

Забезпечення ефективного демократичного розвитку неможливо без постійних комунікацій владно-урядових установ із громадянами країни, які мають право знати, що роблять ті чи інші органи сектору публічного управління. Інформація, надана державними структурами, повинна бути достовірною і своєчасною. Для досягнення максимальної публічності влада повинна спиратися на мас-медіа, які фільтрують і аналізують інформацію, що надається населенню в електронному або друкованому вигляді [9].

Інформаційно-комунікаційні технології – сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих із метою збирання, обробки, зберігання, розповсюдження, демонстрації та використання даних в інтересах їх користувачів [10]. Інформаційно-комунікаційні системи відіграють надзвичайно важливу роль у суспільстві, зокрема й у публічному управлінні. В Україні досить довгий час панувала інформаційна політика, головною метою якої було інформування населення органами державної влади, зворотний зв'язок не був важливим. Необхідно підкреслити, що за умови побудови і трансформації інформаційного суспільства зазначений процес є закономірним. Залежність засобів масової інформації від політичного режиму є одним із боків їх об'єктивного взаємозв'язку.

У 2015 р. відбулися суттєві зміни у законодавстві України стосовно засобів масової інформації: Верховна Рада ухвалила закон про прозорість медіа-власності, завдяки якому громадськість дізналася про реальних власників теле- та радіоканалів. Сьогодні йдеться про те, щоб відкрити для суспільства інформацію про джерела коштів у телерадіокомпаній, тобто зробити прозорими фінансові баланси аудіовізуальних медіа.

Ключову роль в інформативно-комунікативній взаємодії суспільства та влади відіграють прес-служби та засоби масової інформації, котрі можуть підвищити довіру громадськості до будь-якої організації та її діяльності.

Засоби масової інформації є важливою ланкою у поширенні інформації та комунікуванні

між органами державної влади та громадянами України. Вони мають величезний вплив на формування думки населення стосовно тих чи інших питань, зокрема на рівень довіри до влади, політичної та економічної ситуації в країні. Засоби масової інформації (ЗМІ) – це публічне поширення різних даних і відомостей за допомогою різноманітних технічних засобів [7]. До засобів масової інформації належать газети, журнали, теле- і радіопрограми, кінодокументалістика, інші періодичні форми публічного розповсюдження масової інформації. У країні наявні значні обсяги інформаційних ресурсів усіх видів і класів. Приміром, у розрізі галузей, підгалузей, підприємств, організацій та видів діяльності нараховуються сотні тисяч баз даних різноманітного значення й змісту. Але що стосується інформаційного забезпечення вищих ланок державної влади і управління, до компетенції яких входить генерація стратегічних цілей (доктрин), вибір політичного курсу країни, аналіз попереджувальних сценаріїв розвитку кризових ситуацій у суспільстві та у світі, то цим проблемам приділяється недостатньо уваги. Саме розроблення зазначених напрямів здатне дати значний ефект і справді поліпшити стан справ [8].

Свобода слова є однією з найважливіших громадських свобод. У рейтингу свободи преси Україна зайняла 102-е місце зі 180 країн станом на 2019 р., тобто Україна втратила одну позицію порівняно з 2018 р. [9]. За 10 місяців 2019 р. в Україні було порушено свободу слова 208 разів. У табл. 1 подано кількість зафіксованих випадків порушення слова по регіонах.

Отже, проаналізувавши дані, можемо сказати, що найкритичніша ситуація зі свободою слова у Київській області (76 порушень), Одеській області (17 порушень), Волинській та Дніпропетровській областях (13 правопорушень у кожній із них).

Разом із тим співпраця зі ЗМІ без дотримання загальновизнаних правил та стандартів може викликати численні проблеми. Під час реалізації комунікацій із засобами масової інформації спеціалістам зі зв'язків із громадськістю необхідно дотримувати таких правил:

– Повідомлення для ЗМІ мають відповідати прийнятним нормам і стандартам, бути правдивими, точними і зрозумілими.

– Інформацію для ЗМІ доцільно передавати заздалегідь із метою надання можливостей для її вивчення та аналізу.

– План створення і реалізації комунікацій зі ЗМІ має бути змістовним, гнучким, таким, що легко адаптується до можливих змін, у якому дотримано встановлені норми та етику взаємодії [10].

Медіаресурс «Детектор медіа» сформував звіт, у якому проаналізував рейтинг засобів масової інформації. З результатами дослідження можна ознайомитись на рис. 1.

Згідно з результатами дослідження, станом на лютий 2019 р. найпопулярнішим джерелом

Таблиця 1
Порушення свободи слова в Україні

№	Регіон	Кількість випадків
		17
2	Дніпропетровська область	13
3	Чернігівська область	5
4	Харківська область	3
5	Житомирська область	2
6	Полтавська область	10
7	Херсонська область	7
8	Київська область	76
9	Запорізька область	6
10	Луганська область	1
11	Донецька область	7
12	Вінницька область	5
13	Автономна Республіка Крим	-
14	Миколаївська область	12
15	Кіровоградська область	4
16	Сумська область	1
17	Львівська область	2
18	Черкаська область	3
19	Хмельницька область	1
20	Волинська область	13
21	Рівненська область	6
22	Івано-Франківська область	2
23	Тернопільська область	1
24	Закарпатська область	5
25	Чернівецька область	5

Джерело: сформовано авторами на основі [9]

інформування суспільства стосовно справ у країні є українське телебачення, слідом за ним йдуть українські Інтернет-ЗМІ, а трійку лідерів закриває інформація із соціальних мереж.

У табл. 2 можна ознайомитися з найпопулярнішими телеканалами України та їхніми власниками.

Таблиця 2
Власники найпопулярніших телеканалів

Група телеканалів	Власник(и)
Перший Національний, Рада	Влада та ВРУ
1+1, 2+2, ТЕТ, ПлюсПлюс, Бігуді	І. Коломойський
5 канал	П. Порошенко
112 Україна, ZIK	А. Козак
ІНТЕР, ІНТЕР+, Мера, НТН, К1, К2, Enter Film, Піксель	Д. Фірташ, С. Львовчкін
СТБ, ICTV, Новий канал, М1, М2	В. Пінчук, О. Пінчук
ТРК Україна	Р. Ахметов
Еспресо TV	І. Жеваго, Л. Княжицька

Джерело: складено та сформовано авторами

Проаналізувавши таблицю, можемо зробити висновок, що власниками більшості популярних телеканалів є олігархи, що свідчить про певну заангажованість засобів масової інформації, яка може призвести до втрати телебаченням першості у рейтингу найпопулярніших ЗМІ.

У січні 2019 р. компанія Research & Branding Group провела опитування і з'ясувала, які теми

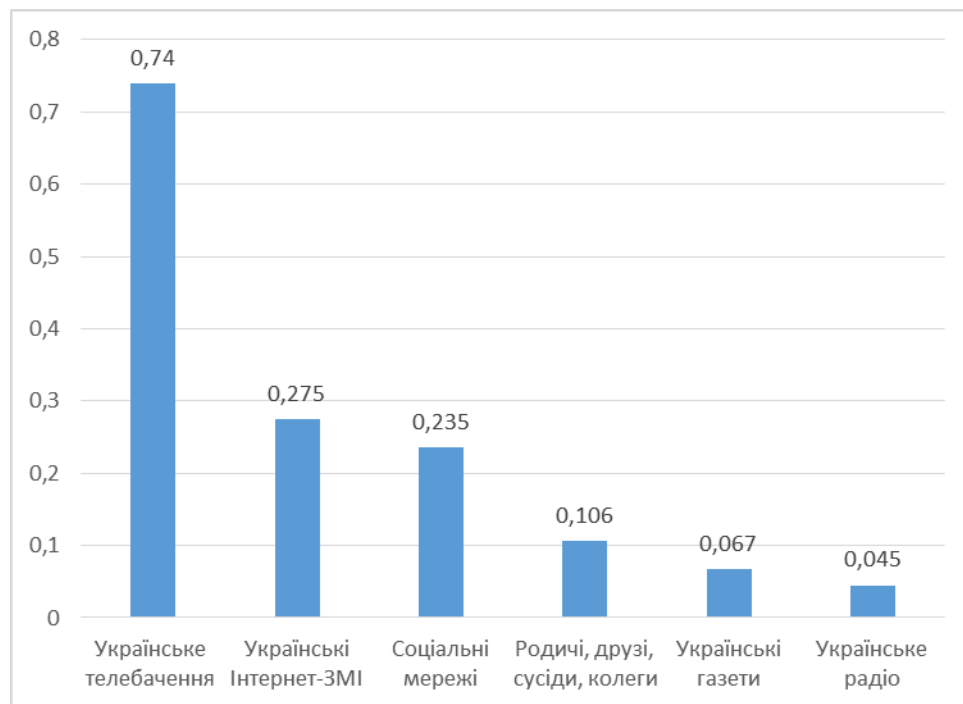

Рис. 1. Топ-6 найпопулярніших ЗМІ

Джерело: побудовано авторами на основі [11]

для українців є найцікавішими. На першому місці опинилися розважальні/світські хроніки, на другому – суспільно-політична ситуація в країні, а третє місце посіла пізнавальна інформація [12].

Варто зазначити, що влада не тільки має брати участь у комунікаціях із населенням, вона мусить сама ініціювати нові типи комунікації. Г. Почепцов пропонує такі типи комунікації: «влада – населення» і «населення – населення» й розділяє їх у відношенні «влада – населення» (10%): «населення – населення» (90%). Найчастіше комунікація «влада – населення» виникає у кризових ситуаціях і виконує функції корекції висвітлення події в інформаційному просторі, підготовки до майбутньої події, утримання уваги після закінчення події чи переключення уваги [13].

Брак вищенаведених типів комунікації, недосконалість сучасних інформаційно-комунікаційного механізмів і недостатня взаємодія держави зі ЗМІ і суспільством призводять до підвищення рівня недовіри громадян до органів публічної влади. Аналітично-консультативною фірмою Gallup встановлено, що українці мають найнижчий у світі рівень довіри до влади – лише 9% [14].

У жовтні 2019 р. центр Разумкова провів опитування стосовно того, як громадяни оцінюють ситуацію в країні, діяльність влади та рівень довіри до соціальних інститутів та політиків. Опитування показало, що найбільший рівень повної довіри населення до Збройних сил України та Президента України. З результатами можна ознайомитися у табл. 3.

Варто визнати, що ЗМІ не можуть бути повністю вільними від упередженості хоча б тому, що існують колонки авторів, які висловлюють свою власну думку на ті чи інші події, і вона вже може стати упередженою, навіть якщо аргументована цілком логічними фактами.

Сьогодні майже всі органи державної влади мають свої прес-служби або принаймні прес-секретарів, відділи зі зв'язків зі ЗМІ та громадськістю, сайти в Інтернеті, деякі установи навіть

мають громадські ради, які покликані впливати на політику ухвалення рішень. Вони доносять інформацію про владу до громадян, своєчасно реагують на події, які турбують населення [16]. Національна рада України з питань радіомовлення і телебачення провела дослідження і з'ясувала, що найпопулярнішими телеканалами серед користувачів IPTV і OTT станом на II квартал 2019 року є 112 Україна, Прямий, ЕСПРЕСО, Маххі TV, 24 канал та ін. [17]. Варто зазначити, що з телеканалу NewsOne у вересні 2019 р. було знято ліцензію тією ж установою.

Під час передвиборчої кампанії в Україні було проведено моніторинг загальнонаціональних телеканалів, онлайн-ЗМІ та їхньої діяльності у соціальних мережах, результати якого було оприлюднено на прес-конференції «Кому з кандидатів підігрують українські ЗМІ: результати медіа-моніторингу». Провівши його, експерти встановили, що більшість українських ЗМІ висвітлювала вибори упереджено та незбалансовано.

А. Берегельський провів дослідження на тему: «Україна у фокусі іноземних ЗМІ» та з'ясував, що у повідомленнях західних ЗМІ прослідковувалася маніпулятивність, коли обговорювалася тема стосунків України зі Сполученими Штатами Америки [18].

Взаємодія державних служб із громадськими групами та об'єднаннями потребує вирішення таких проблем, як відсутність ефективних моделей комунікації в системі взаємодії адміністративних управлінських організацій із соціумом. Також існують і такі проблеми, як недостатньо розвинений інформаційно-аналітичний та кадровий потенціал, консерватизм управлінського мислення і поведінки в основних інститутах адміністративної діяльності.

Необхідною умовою інтеграції нашої країни в глобальний інформаційний простір та утвердження її як впливового суб'єкта сучасної інформаційної політики є формування та ефек-

Таблиця 3

Якою мірою Ви довіряєте таким соціальним інституціям?

	Зовсім не довіряю	Скоріше не довіряю	Скоріше довіряю	Повністю довіряю	Важко відповісти	Баланс довіри-недовіри*
Президент України	8,0	13,9	50,4	19,5	8,1	48,0
Верховна Рада України	9,8	28,1	42,7	4,5	15,0	9,3
Уряд України	10,5	27,5	41,1	4,1	16,7	7,2
Державний апарат (чиновники)	17,3	45,4	19,3	1,5	16,5	-41,9
Збройні сили України	5,4	12,3	54,1	20,6	7,7	57,0
Державна прикордонна служба	7,8	17,5	50,4	13,1	11,3	38,2
Національна гвардія України	7,2	16,0	51,5	12,9	12,3	41,2
Національна поліція	10,5	28,3	40,0	6,1	15,1	7,3
Служба безпеки України (СБУ)	11,6	26,3	37,0	5,6	19,4	4,7
Державна служба з надзвичайних ситуацій	8,1	13,6	48,2	16,3	13,8	42

Джерело: сформовано авторами на основі [15]

тивна реалізація комунікаційної стратегії органів державної влади, що повинна вирішити такі завдання, як: формування цілісної та ефективної системи інформування соціальних суб'єктів щодо поточної та перспективної діяльності органів публічного управління; регулярний моніторинг громадської думки; зведення в єдиний інформаційний масив результатів соціологічних досліджень, що стосуються соціальних суб'єктів і діяльності органів публічного управління; формування ефективної системи «зворотного зв'язку» соціальних суб'єктів та органів публічного управління.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, у статті доведено, що між суспільством і владою має відбуватися постійний діалог, адже це є фундаментом демократичних управлінських відносин. Він повинен бути одним із головних критеріїв оцінки якості управлінської культури, довіри громадян до влади та справжнім індикатором формування в Україні активного громадянського суспільства і демократичної держави. Для розвитку інформаційно-комунікаційного простору України необхідно:

1. Модернізувати інформаційну безпеку держави, постійно проводячи моніторинг інформаційного простору щодо виявлення загроз та безпосереднього негативного впливу.

2. Зробити політику держави в комунікативній сфері більш зрозумілою, сучасною та науково обґрунтованою.

3. Забезпечити можливість отримання знань, умінь та навичок використання інформаційно-комунікаційних технологій для всіх верств населення.

4. Створити системи мотиваційних чинників для залучення населення до використання інформаційно-комунікаційних технологій у рамках реалізації спеціальних освітніх програм.

5. Для забезпечення максимальної ефективності перетворень пропонується застосувати метод проєктного менеджменту.

6. Удосконалити комунікативні взаємозв'язки за схемами «влада – населення» та «населення – населення» шляхом створення спеціальної платформи для комунікації цих груп суспільства.

7. Надавати більшу фінансову підтримку з боку держави державним ЗМІ, які б якомога об'єктивніше висвітлювали інформацію та слугували посередником інформування та комунікування.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Дітковська М.Ю. Упровадження новітніх інформаційних технологій в органах державної влади і місцевого самоврядування. *Теорія та практика державного управління*. 2008. № 3. С. 147–151.
2. Дзюба М.Т. Ведення державної інформаційної політики у побудові єдиного інформаційного простору. *Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2009. № 19. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/znpviku/2009_19/vip19-21.pdf (дата звернення: 20.11.2019).
3. Ібрагімова І.М. Інформаційне суспільство та взаємодія влади з громадськістю: вимоги ефективності. *Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України*. 2004. № 1. С. 36–41.
4. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології : навчальний посібник / Г. Швачич та ін. Дніпро : НМетАУ, 2017. 230 с. URL: https://nmetau.edu.ua/file/ikt_tutor.pdf (дата звернення: 21.11.2019).
5. Лашкіна М. Нові підходи до комунікації в публічному просторі державного управління. *Публічне управління: теорія та практика*. 2013. № 1(13). URL: <http://kbuara.kharkov.ua/e-book/putp/2013-1/doc/1/02.pdf3> / 2013 (дата звернення: 20.11.2019).
6. Почепцов Г. Нові комунікативні можливості у сфері державного управління. *Mediasapience*. 2019. URL: <http://osvita.mediasapiens.ua/material/8049> (дата звернення: 29.11.2019).
7. Абетка політична. Засоби масової інформації і політика : навчальний посібник / за наук. ред. док. наук з держ. упр. О.В. Радченка ; ред.-упоряд. М.Д. Городок ; вид. 11-е, доп. і перероб. Київ : Березовська, 2016. 48 с. URL: https://www.iri.org.ua/sites/default/files/resources/Засоби%20ЗМІ%20і%20політика_0.pdf (дата звернення: 19.11.2019).
8. 2019 World Press Freedom Index. *Reporters Without Borders*. 2019. URL: <https://rsf.org/en/ranking/2019> (дата звернення: 02.12.2019).
9. Дослідження та аналітика. *Інститут масової інформації*. 2018. URL: <https://imi.org.ua/> (дата звернення: 10.12.2019).
10. Білоус В.С. Зв'язки з громадськістю (паблік рилейшнз) в економічній діяльності : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2005. 275 с. URL: <https://studfile.net/preview/5471121/page:12/> (дата звернення: 28.11.2019).
11. Аналітичний звіт. Джерела інформації, медіа-грамотність і російська пропаганда: результати всеукраїнського опитування громадської думки. Березень 2019. *Детектор медіа*. URL: https://detector.media/doc/images/news/archive/2016/164308/DM-KMIS_Report_05_2019_web.pdf (дата звернення: 20.12.2019).
12. ЗМІ в Україні. *RB Group*. 2019. URL: <http://rb.com.ua/blog/smi-v-ukraine-tematika/> (дата звернення: 12.12.2019).
13. Почепцов Г. Контроль над розумом. Київ : Києво-Могилянська акад., 2012. 352 с.
14. Zach Bikus. World-Low 9% of Ukrainians Confident in Government. Gallup. 2019. URL: <https://news.gallup.com/poll/247976/world-low-ukrainians-confident-government.aspx> (дата звернення: 14.12.2019).
15. Оцінка громадянами ситуації в країні та діяльності влади, рівень довіри до соціальних інститутів та політики. *Центр Разумкова*. 2019. URL: <http://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-gromadianamy-sytuatsii-v-kraini-ta-diiialnosti-vlady-riven-doviry-do-sotsialnykh-institutiv-ta-politykiv> (дата звернення: 16.12.2019).

16. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід : монографія / за заг. ред. С. Чернова та ін. Запоріжжя : ЗДІА, 2016. 606 с. URL: http://umo.edu.ua/images/content/depozitar/monografii/Monografija_Alejnikova_2017.pdf (дата звернення: 15.12.2019).
17. Національна рада України з питань радіомовлення і телебачення : офіційний вебсайт. URL: <https://www.nrada.gov.ua/> (дата звернення: 29.11.2019).
18. Берегелський А., Полтавець Т. Україна у фокусі іноземних ЗМІ (1–15 травня 2019). *Громадська думка про правотворення*. 2019. № 10(175). С. 24–31. URL: <http://nbuviar.gov.ua/images/dumka/2019/10.pdf> (дата звернення: 20.12.2019).

REFERENCES:

- Ditkovska M. (2008). *Uprovadzheniya novitnih informacijnih tehnologij v organah derzhavnoyi vladi i miscevoogo samovryaduvannya* [Implementation of the latest information technologies in state authorities and local self-government]. *Teoriya ta praktika derzhavnogo upravlinnya* [Public administration theory and practice]. № 3. P. 147–151.
- Dziuba M. (2009). *Vedennya derzhavnoyi informacijnoyi politiki u pobudovi yedinogo informacijnogo prostoru* [Maintaining a state information policy in the creation of a single information space]. *Zbirnik naukovih prac Vijskovogo institutu Kiyivskogo nacionalnogo universitetu imeni Tarasa Shevchenka* [Proceedings of the Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv]. № 19. Available at: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Znpvkn/2009_19/vip19-21.pdf (accessed: 20.11.2019).
- Ibrahimova I. (2004). *Informacijne suspilstvo ta vzayemodiya vladi z gromadskisty: vimogi efektyvnosti* [Information society and government interaction with the public: efficiency requirements]. *Visnik Nacionalnoyi akademiyi derzhavnogo upravlinnya pri Prezidentovi Ukrainy* [Bulletin of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine]. № 1. P. 36–41.
- Shvachich G., Tolstoj V., Petrechuk L., Ivashenko Yu., Gulyayeva O., Sobolenko O. et al. (2017). *Suchasni informacijno-komunikacijni tehnologiyi: Navchalnij posibnik* [Modern information and communication technologies: A textbook]. Dnipro: NMetAU. Available at: https://nmetau.edu.ua/file/ikt_tutor.pdf (accessed: 21.11.2019). (in Ukrainian)
- Lashkina M. (2013). *Novi pidhodi do komunikaciyi v publicnomu prostori derzhavnogo upravlinnya* [New approaches to communication in the public space of public administration]. *Publichne upravlinnya: teoriya ta praktika* [Public administration: theory and practice]. № 1(13). Available at: <http://kbuapa.kharkov.ua/e-book/putp/2013-1/doc/1/02.pdf3> / 2013 (accessed: 20.11.2019).
- Pochepcov G. (2010). *Novi komunikativni mozhlivosti u sferi derzhavnogo upravlinnya* [New communicative opportunities in public administration]. Available at: <http://osvita.mediasapiens.ua/material/8049> (accessed: 29.11.2019).
- Gerasimchuk V., Gorodok M., Mikityuk Yu. (2016). *Abetka politichna. Zasobi masovoyi informaciyi i politika: navchalnij posibnik* [The alphabet is political. Media and politics: a textbook]. Kyiv: Berezovskaya Publishing House, 48 p. Available at: https://www.iri.org.ua/sites/default/files/resources/Zasobi%20MI%20politika_0.pdf (accessed: 19.11.2019).
- Reporters Without Borders (2019). *Indeks svobodu pressy 2019* [2019 World Press Freedom Index]. Available at: <https://rsf.org/en/ranking/2019> (accessed: 02.12.2019).
- Institute of Mass Media (2019). *Doslidzhennya ta analitika* [Research and analytics]. Available at: <https://imi.org.ua/> (accessed: 10.12.2019).
- Bilous V. (2005). *Zvyazki z gromadskisty (publik rileyshnz) v ekonomichnij diyalnosti* [Public relations (public relations) in economic activity]. Kyiv: KNEU, 275 p. Available at: <https://studfile.net/preview/5471121/page:12/> (accessed: 28.11.2019).
- Media detector (2019). *Detektor media. a Analitichnij zvit. dzherela informaciyi, mediagramotnist i rosijska propaganda: rezultati vseukrayinskogo opituvannya gromadskoyi dumki* [Analytical report. Sources of information, media-programming and russian promotion: results of an all-Ukrainian public opinion poll.]. Available at: https://detector.media/doc/images/news/archive/2016/164308/DM-KMIS_Report_05_2019_web.pdf (accessed: 20.12.2019).
- RB Group (2019). *ZMI v Ukrainy* [Media in Ukraine]. Available at: <http://rb.com.ua/blog/smi-v-ukraine-tematika/> (accessed: 12.12.2019).
- Pochepcov H. (2012). *Kontrol nad rozumom* [Mind control]. Kiev: Kyiv-Mohylyanska Academy. (in Ukrainian)
- Zach Bikus (2019). *World-Low 9% of Ukrainians Confident in Government*. Gallup, 2019. Available at: <https://news.gallup.com/poll/247976/world-low-ukrainians-confident-government.aspx> (accessed: 14.12.2019).
- Razumkov Center (2019). *Ocinka gromadyanami situaciyi v krayini ta diyalnosti vladi, riven doviry do socialnih institutiv ta politikiv* [Citizens' assessment of the situation in the country and the activities of the authorities, the level of trust in social institutions and politicians]. Available at: <http://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-gromadyanamy-sytuatsii-v-kraini-ta-diialnosti-vlady-riven-doviry-do-sotsialnykh-institutiv-ta-politykiv> (accessed: 16.12.2019).
- Chernov S., Voronkova V., Banakh V. (2016). *Publichne upravlinnya ta administruvannya v umovah informacijnogo suspilstva: vitchiznyanij i zarubizhnij dosvid: monografiya* [Public administration and administration in the information society: domestic and foreign experience: monograph]. Zaporizhzhya: ZDIA, 606 p. Available at: http://umo.edu.ua/images/content/depozitar/monografii/Monografija_Alejnikova_2017.pdf (accessed: 15.12.2019). (in Ukrainian)
- National Council of Ukraine for Radio and Television. The official website (2019). Available at: <https://www.nrada.gov.ua/> (accessed: 29.11.2019).
- Beregelskij A. (2019). *Ukrayina u fokusi inozemnih ZMI* [Ukraine in the focus of foreign media], *Gromadska dumka pro pravotvorennya* [Public opinion on law making]. № 10(175). P. 24–31. Available at: <http://nbuviar.gov.ua/images/dumka/2019/10.pdf> (accessed: 20.12.2019).